

Algemene Onderrichtingen van 7 oktober 1992 betreffende het houden van de bevolkingsregisters (gecoördineerde versie van 27 april 2007), deel I, nr. 68:

68. De inschrijving van niet-ontvoogde minderjarigen:

§1. *Het adres van inschrijving in de bevolkingsregisters van een niet-ontvoogde minderjarige:*

- a) *De niet-ontvoogde minderjarige volgt de gewone verblijfsregels zoals bepaald in de artikelen 1 en 3 van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, alsmede in de artikelen 16, 17 en 18 van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister.*

Dit betekent dat de minderjarige wordt ingeschreven op het adres waar hij zijn hoofdverblijfplaats heeft, zijnde de plaats waar hij effectief verblijft gedurende het grootste gedeelte van het jaar. Dit is dus een louter feitelijke aangelegenheid. De hoofdverblijfplaats wordt vastgesteld op grond van objectieve materiële of feitelijke gegevens, en niet in functie van afgelegde verklaringen of het akkoord van de ouders of één van hen om op een bepaald adres te worden ingeschreven in de bevolkingsregisters.

Gevonden of verlaten kinderen en aan pleegouders toevertrouwde wezen, die geplaatst zijn in een verblijfsinstelling of in een home voor kinderen, worden ingeschreven op het adres van de instelling waar ze verblijven.

Minderjarigen die, met toepassing van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming of de regelgeving inzake de bijzondere jeugdbijstand, bij een particulier zijn geplaatst (vb. bij pleegouders), worden ingeschreven op het adres van de persoon bij wie ze verblijven.

Minderjarigen die, met toepassing van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming of de regelgeving inzake de bijzondere jeugdbijstand, in een instelling (vb. een jeugdinstelling, een MPI, ...) zijn geplaatst, kunnen gedurende hun verblijf in deze instelling als tijdelijk afwezig worden beschouwd op het adres waar zij staan ingeschreven, dit op voorwaarde dat zij nog regelmatig contact onderhouden met de perso(o)n(en) op wiens adres zij nog ingeschreven staan. Indien de betrokken minderjarigen, gedurende zijn verblijf in de instelling, evenwel geen contacten meer blijkt te onderhouden met de perso(o)n(en) op wiens adres hij staat ingeschreven, dient hij te worden ingeschreven op het adres van de instelling waar hij werd geplaatst.

Minderjarigen die, met toepassing van de wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, door de jeugdrechtbank of door de onderzoeksrechter, bij voorlopige maatregel van maatschappelijke beveiliging, worden toevertrouwd aan een 'Centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd', dienen gedurende deze (kortstondige) voorlopige plaatsing als tijdelijk afwezig te worden beschouwd op het adres waar zij staan ingeschreven.

Minderjarigen die, met toepassing van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming of de regelgeving inzake de bijzondere jeugdbijstand, voorlopig (dit in afwachting van een 'plaatsing') of voor een kortstondige duur worden 'toevertrouwd' aan een particulier, kunnen gedurende deze periode als tijdelijk afwezig worden beschouwd op het adres waar zij staan ingeschreven.

- b) *Artikel 108 B.W. voorziet in een wettelijke woonplaats voor niet-ontvoogde minderjarigen. Deze wettelijke woonplaats is de gezamenlijke verblijfplaats van de ouders van de niet-ontvoogde minderjarige of, indien zijn ouders niet samenleven, de verblijfplaats van één van beiden. De niet-ontvoogde minderjarige die onder voogdij is geplaatst heeft zijn wettelijke woonplaats bij zijn voogd.*

Een minderjarige wordt ingeschreven op het adres van voormelde wettelijke woonplaats indien hij er ook effectief zijn hoofdverblijf heeft.

In het geval van verschil tussen de wettelijke woonplaats en de hoofdverblijfplaats van een niet-ontvoogde minderjarige, wordt hij ingeschreven op het adres van de hoofdverblijfplaats. In dit geval verwijst de steekkaart model 1 van de gemeente van inschrijving naar de wettelijke woonplaats of – in het geval van vrijstelling van het bijhouden van de steekkaart model 1 – wordt door de gemeente van inschrijving de wettelijke woonplaats weergegeven in het rijksregisterdossier van betrokkene, dit onder het IT 027.

- c) *Artikel 374, §1, laatste lid, van het B.W. voorziet in de mogelijkheid voor de rechter om het adres te bepalen waar een niet-ontvoogde minderjarige dient te worden ingeschreven in de bevolkingsregisters als hebbende aldaar zijn hoofdverblijf, dit in geval de ouders niet samenleven en zij geen overeenstemming kunnen bereiken omtrent de uitoefening van het ouderlijk gezag over de minderjarige.*

Een minderjarige wordt ingeschreven op het adres bepaald door de rechter conform artikel 374, §1, laatste lid, B.W., indien hij er ook effectief zijn hoofdverblijf heeft.

Indien mocht blijken dat de betrokken minderjarige zijn effectieve hoofdverblijfplaats niet (langer) heeft op het adres van de door de rechter, conform artikel 374, §1, laatste lid, B.W. bepaalde hoofdverblijf, dient hij te worden ingeschreven op het adres van de effectieve hoofdverblijfplaats. In dit geval verwijst de steekkaart model 1 van de gemeente van inschrijving naar de door de rechter bepaalde hoofdverblijfplaats. In het geval van vrijstelling van het bijhouden van de steekkaart model 1, wordt door de gemeente van inschrijving de door de rechter bepaalde hoofdverblijfplaats weergegeven in het rijksregisterdossier van betrokkene, dit onder het IT 027.

- d) *De niet-ontvoogde minderjarige van wie de ouders of één ervan uit het ouderlijk gezag zijn ontzet, volgt de gewone verblijfsregel zoals bepaald onder punt a).*

Hij wordt dus ingeschreven op het adres van de persoon bij wie hij zijn werkelijk hoofdverblijf heeft. Voor het geval hij in een instelling is geplaatst en hij er gedurende zijn verblijf geen contacten meer blijkt te onderhouden met de perso(o)n(en) op wiens adres hij staat ingeschreven, dient hij te worden ingeschreven op het adres van deze instelling.

Indien de betrokken minderjarige niet wordt ingeschreven bij de ouder die het ouderlijk gezag heeft behouden, wordt eveneens de wettelijke woonplaats vermeld in het rijksregisterdossier van betrokkene, zoals uitgelegd onder punt b).

- e) *Wanneer de ouders niet samenleven en de niet-ontvoogde minderjarige op een gelijkmatig verdeelde wijze verblijft bij elk van beide ouders (= het systeem van het verblijfsco-ouderschap, zoals bedoeld in artikel 374, §2, B.W.) is het echter niet mogelijk te bepalen bij welke ouder de minderjarige effectief verblijft gedurende het grootste gedeelte van het jaar.*

In dergelijke gevallen blijft de laatste rechtmatige inschrijving onverkort gelden, tenzij het adres waar deze minderjarige dient te worden ingeschreven als hebbende zijn hoofdverblijf door de rechter werd bepaald (dit overeenkomstig art. 374, §1, laatste lid, B.W.) of dit werd vastgelegd hetzij bij notariële akte, hetzij in een onderling akkoord dat door de rechtbank werd gehomologeerd.

- f) *Wat betreft de gevallen van kinderen die in het buitenland worden vastgehouden door een ouder, die uit dien hoofde werd veroordeeld, dienen de betrokken minderjarige kinderen te worden beschouwd als tijdelijk afwezig zonder enige tijdsbeperking (zie de omzendbrief dd. 9 januari 2001 en punt 87 van deze onder richtingen).*
- g) *Het is noodzakelijk dat het onderzoek van de reële verblijfplaats van een minderjarige door de gemeenten op een grondige wijze wordt uitgevoerd. Dit houdt in dat meerdere bezoeken ter plaatse worden verricht, bij elk van de ouders, en dit, indien mogelijk, gespreid over een langere periode die zich niet beperkt tot de schoolvakanties. Op deze manier kan reeds in aanzienlijke mate worden vermeden dat voortdurend en afwisselend door elk van beide ouders aangifte wordt gedaan van de overbrenging van de hoofdverblijfplaats van de betrokken minderjarige naar zijn/haar adres.*
- h) *Ofschoon een niet-ontvoogde minderjarige in principe niet als alleenstaande kan worden ingeschreven in de bevolkingsregisters, zal dit evenwel in de hieronder beschreven situaties toch noodzakelijk zijn:*
- *een kind dat, op grond van de geboorte in België, de Belgische nationaliteit heeft bekomen en dat zijn hoofdverblijf heeft op het adres van zijn ouders met een vreemde nationaliteit die illegaal in het Rijk verblijven;*
  - *een kind met een vreemde nationaliteit en dat legaal in het Rijk verblijft, doch zijn hoofdverblijf heeft op het adres van één van zijn ouders die illegaal in het Rijk verblijft;*
  - *de niet-begeleide minderjarigen met een vreemde nationaliteit.*
- In elk van deze gevallen is het aangewezen om de Dienst Vreemdelingenzaken te contacteren.*

§2. *De aangifte van de overbrenging van de hoofdverblijfplaats van een niet-ontvoogde minderjarige:*

- a) *Wanneer een niet-ontvoogde minderjarige de verblijfplaats van zijn ouders voor het eerst verlaat om zijn hoofdverblijfplaats elders te vestigen, moet hij bij zijn aangifte van de overbrenging van hoofdverblijfplaats vergezeld worden door minstens één van de personen die het ouderlijk gezag over hem uitoefenen.*

Deze regel dient zowel te worden gevolgd indien de minderjarige van hoofdverblijfplaats wil veranderen binnen dezelfde gemeente, wanneer hij zijn hoofdverblijfplaats wil overbrengen naar een andere gemeente, als in het geval van aangifte van het vertrek van de minderjarige naar het buitenland.

Onder 'verblijfplaats van zijn ouders' dient te worden begrepen: de hoofdverblijfplaats waar de minderjarige met zijn ouders of één ervan samenleeft. Voormelde regeling dient derhalve te worden toegepast, zowel in de gevallen waarbij de minderjarige de verblijfplaats van zijn ouders of één ervan verlaat om zijn hoofdverblijf te gaan vestigen bij een derde, als in de gevallen waarbij de ouders niet samenleven en de minderjarige de hoofdverblijfplaats van één zijn ouders verlaat om zijn hoofdverblijf te gaan vestigen bij de andere ouder.

Met 'ouderlijk gezag' wordt bedoeld: de bevoegdheid tot het nemen van belangrijke beslissingen betreffende de gezondheid van het kind, zijn opvoeding, zijn opleiding, de godsdienstige en levensbeschouwelijke keuzes en de organisatie van zijn huisvesting (cfr. artikel 374, §1, lid 2, B.W.).

In principe oefenen de ouders het ouderlijk gezag gezamenlijk uit, ook wanneer de ouders niet samenleven (artikel 373, lid 1, B.W. en artikel 374, §1, lid 1, B.W.). Dit wordt 'co-ouderschap' genoemd, en dient duidelijk te worden onderscheiden van het systeem van het verblijfsco-ouderschap, zoals bedoeld in artikel 374, §2, B.W. (zie §1, punt e) hierboven).

Wanneer de ouders niet samenleven, kan de bevoegde rechter de uitoefening van het ouderlijk gezag uitsluitend opdragen aan één van beide ouders, dit bij gebreke van overeenstemming omtrent de uitoefening ervan (artikel 347, §1, lid 2, B.W.). Dit wordt het 'exclusief ouderlijk gezag' genoemd.

In heel uitzonderlijke omstandigheden komt het voor dat één of beide ouders door de jeugdrechter werden ontzet uit het ouderlijk gezag, dit overeenkomstig de artikelen 32 en volgende van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming (zie §1, punt d) hierboven).

Indien het een minderjarige betreft die is geadopteerd, dan oefent (oefenen) de adoptant(en) het ouderlijk gezag ten aanzien van deze minderjarige uit, dit zowel in geval van een gewone adoptie, als bij een volle adoptie.

Wanneer beide ouders van de minderjarige zijn overleden, wettelijk onbekend zijn of in de voortdurende onmogelijkheid verkeren om het ouderlijk gezag uit te oefenen, ontstaat de voogdij over de betrokken minderjarige. In voorkomend geval wordt de minderjarige vertegenwoordigd door de voogd en wordt het ouderlijk gezag vervangen door het voogdijgezag.

Stiefouders oefenen geen ouderlijk gezag uit over hun minderjarig stiefkind. Pleegouders en pleegvoogden oefenen evenmin het ouderlijk gezag uit over hun minderjarig pleegkind.

In de gevallen waarbij de aangifte van de overbrenging van de hoofdverblijfplaats van een niet-ontvoogde minderjarige langs elektronische weg gebeurt (via e-loket), volstaat het evenwel dat, in de loop van het onderzoek van de reële verblijfplaats, één van de personen die het ouderlijk gezag over de betrokken minderjarige uitoefent zich schriftelijk akkoord verklaart met de gevraagde overbrenging van de hoofdverblijfplaats. Uiteraard kan dit akkoord van de ouder met de gevraagde adreswijziging ook onmiddellijk langs elektronische weg worden verleend.

De onder dit punt vermelde regeling geldt enkel wanneer de niet-ontvoogde minderjarige 'voor het eerst' de verblijfplaats van zijn ouders verlaat.

Bij latere verblijfsveranderingen van de minderjarige is het niet meer vereist dat hij bij de aangifte van de overbrenging van zijn hoofdverblijfplaats vergezeld wordt door één van de personen die het ouderlijk gezag over hem uitoefenen. In dit geval volstaat het dat de gemeente de personen die het ouderlijk gezag over hem uitoefenen van deze nieuwe inschrijving op de hoogte brengt. De onder punt e) hierna beschreven procedure is dan niet van toepassing.

In het geval de overbrenging van de hoofdverblijfplaats het gevolg is van een beslissing van de jeugdrechtbank of van het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg waarbij de betrokkene wordt geplaatst bij een particulier of in een instelling (zie hetgeen hierover wordt gesteld onder §1, punt a) hierboven), dient de minderjarige niet te worden vergezeld door één van de personen die het ouderlijk gezag over hem uitoefenen. In dit geval volstaat het dat betrokkene bij de aangifte van de overbrenging van zijn hoofdverblijfplaats wordt vergezeld door de particulier of een vertegenwoordiger van de instelling waarbij hij is geplaatst, op voorwaarde dat hierbij een afschrift wordt voorgelegd van het vonnis van de jeugdrechtbank of van de beslissing van het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg waarbij de plaatsing wordt bevolen.

- b) *Wanneer beide ouders samenleven, volstaat het indien één van hen de niet-ontvoogde minderjarige vergezelt bij de aangifte van de overbrenging van zijn hoofdverblijfplaats, dit op voorwaarde dat deze ouder niet is ontzet uit het ouderlijk gezag. Dit houdt verband met het in artikel 373, lid 2, B.W., bepaalde vermoeden dat, ten opzichte van derden die ter goeder trouw zijn, elke ouder wordt geacht te handelen met instemming van de andere ouder, indien hij een handeling stelt die verband houdt met het ouderlijk gezag.*

Het is geenszins vereist dat de gemeente aan de andere ouder het akkoord zou vragen in verband met de aangegeven overbrenging van de hoofdverblijfplaats van de minderjarige.

Evenmin is vereist dat de gemeente de andere ouder zou in kennis stellen van de aangifte van de overbrenging van de hoofdverblijfplaats van de minderjarige.

- c) *Wanneer beide ouders niet samenleven, volstaat het indien één van hen de niet-ontvoogde minderjarige vergezelt bij de aangifte van de overbrenging van zijn hoofdverblijfplaats, dit op voorwaarde dat deze ouder niet is ontzet uit het ouderlijk gezag en dat er geen gerechtelijke uitspraak bestaat waarbij het ouderlijk gezag exclusief wordt toegewezen aan de andere ouder. Het in artikel 373, lid 2, B.W. bepaalde vermoeden geldt ook in het geval de ouders niet samenleven (artikel 374, §1, lid 1, B.W.).*

Het is geenszins vereist dat de gemeente aan de andere ouder het akkoord zou vragen in verband met de aangegeven overbrenging van de hoofdverblijfplaats van de minderjarige.

Wel dient de gemeente de andere ouder in kennis te stellen van de aangifte van de overbrenging van de hoofdverblijfplaats van de minderjarige, tenzij deze andere ouder zijn hoofdverblijfplaats zou hebben gevestigd in het buitenland of van ambtswege zou zijn afgevoerd van de bevolkingsregisters. Als voorbeeld vindt U hierbij een model van bericht van kennisgeving.

De ouder aan wie kennis werd gegeven van de aangifte van de overbrenging van de hoofdverblijfplaats van zijn/haar minderjarig kind beschikt dan over een termijn van 15 kalenderdagen na ontvangst van deze kennisgeving om desgevallend een afschrift voor te leggen van de gerechtelijke uitspraak waarbij hem/haar het exclusief ouderlijk gezag werd toegewezen of om aan te tonen dat de andere ouder uit het ouderlijk gezag werd ontzet, in welk geval de gemeente niet tot de inschrijving op het aangegeven adres kan overgaan. Ondertussen dient de gemeente wel reeds het onderzoek van de reële verblijfplaats uit te voeren, dit overeenkomstig artikel 7, §5, van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister.

- d) *De procedure beschreven onder punt c) dient eveneens te worden toegepast in het geval dat de beide ouders nog steeds in hetzelfde gezin staan ingeschreven op het ogenblik van de aangifte door één van hen van de overbrenging van diens hoofdverblijfplaats, samen met deze van zijn/haar minderjarig(e) kind(eren), naar een ander adres.*
- e) *Wanneer een niet-ontvoogde minderjarige voor de eerste maal de ouderlijke verblijfplaats heeft verlaten zonder de hierboven beschreven aangifte te doen, is de gemeente op het grondgebied waarvan hij zich gevestigd heeft, gehouden de personen die het ouderlijk gezag over hem uitoefenen hiervan in kennis te stellen. Indien geen van de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen over de betrokken minderjarige reageert op deze kennisgeving, dient ook de Minister van Binnenlandse Zaken hiervan in kennis te worden gesteld. In dit geval laat dan de Minister een onderzoek uitvoeren om de werkelijke hoofdverblijfplaats van de minderjarige vast te stellen en beveelt zijn inschrijving op het adres waar deze minderjarige zijn hoofdverblijfplaats heeft.*

Model - kennisgeving van adreswijziging van een niet-ontvoogde minderjarige.

GEMEENTE

Dienst Bevolking

Aan mevrouw/ de heer .....
.....
.....

Kennisgeving van adreswijziging van een niet-ontvoogde minderjarige.

Geachte mevrouw,
Geachte heer,

Heden heeft .....(naam en voornaam), ouder van uw kind .....
.....(naam en voornaam), geboren te.....op ..... een adreswijziging aangevraagd,
dit voor het adres .....

Wanneer een niet-ontvoogde minderjarige de verblijfplaats van zijn ouders voor het eerst verlaat, om zijn hoofdverblijfplaats elders te vestigen, moet hij bij zijn aangifte vergezeld worden door de persoon of één van de personen die het ouderlijk gezag over hem uitoefenen (artikel 7, §3, van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister).

Bij een positieve woonstvaststelling zal uw kind op het aangegeven adres worden ingeschreven, behalve in het geval dat U het exclusieve ouderlijk gezag over uw kind uitoefent of wanneer de ouder die deze adreswijziging heeft aangevraagd uit het ouderlijk gezag is ontzet.

Enkel in het geval U als enige ouder het ouderlijk gezag uitoefent, dient U **binnen de 15 kalenderdagen na ontvangst van deze kennisgeving**, een kopie voor te leggen van de gerechtelijke uitspraak waarbij het ouderlijk gezag over uw kind uitsluitend aan U werd toegewezen of dient U aan te tonen dat de ouder die de adreswijziging heeft aangevraagd uit het ouderlijk gezag is ontzet.

Indien U het gevraagde bewijs niet voorlegt binnen voormelde termijn, zal uw kind op het nieuwe adres worden ingeschreven indien blijkt dat uw kind er effectief zijn hoofdverblijfplaats heeft gevestigd.

Voor meer inlichtingen hieromtrent kan u ons steeds contacteren op het telefoonnummer ..... of zich wenden tot de bevolkingsdienst. De openingsuren van de bevolkingsdienst zijn de volgende:

.....

Hoogachtend,

Naam en handtekening van de vertegenwoordiger van de gemeentelijke overheid.